DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)
22. maj 1990 *

I sag C-332/88,

angående en anmodning, som tribunal de commerce de Quimper i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Alimenta SA

mod

Doux SA,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 10 i Rådets direktiv 71/118/EØF af 15. februar 1971 om sundhedsmæssige problemer i forbindelse med handel med fersk fjerkrækød (EFT 1971 I, s. 97),

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden Sir Gordon Slynn og dommerne R. Joliet og G. C. Rodríguez Iglesias,

generaladvokat: G. Tesauro
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl

efter at der er afgivet indlæg af:

— sagsøgeren i hovedsagen, SA Alimenta, ved advokat Y. Kerjean, Brest,

— SA Doux ved advokaterne H. Gurland og U. C. Feldmann, Köln,

* Processprog: fransk.

— Den Hellenske Republiks regering ved N. Frangakis, juridisk konsulent ved Grækenlands Faste Repræsentation ved De Europæiske Fællesskaber, I. Galani-Marangoudaki, juridisk medarbejder i Udenrigsministeriet, og I. Laios, juridisk konsulent i Landbrugsministeriet, som befuldmægtigede,

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved R. Barents og C. Berardis-Kayser, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 9. januar 1990,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 7. marts 1990,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom af 30. september 1988, indgået til Domstolen den 16. november s.å., har tribunal de commerce de Quimper i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt Domstolen et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 10, i Rådets direktiv 71/118/EØF af 15. februar 1971 om sundhedsmæssige problemer i forbindelse med handel med fersk fjerkrækød (EFT 1971 I, s. 97) med henblik på at kunne afgøre, hvilke retsvirkninger der skal tillægges udtalelsen fra den i medfør af nævnte bestemmelse udpegede veterinære sagkyndige.

2 Dette spørgsmål er blevet rejst under en tvist mellem det græske selskab SA Alimenta, Piræus, og det franske selskab SA Doux, Châteaulin, der drejer sig om levering af et parti rensede og slagtede kyllinger med indvolde, som de græske veterinærmyndigheder havde beslaglagt og erklæret for uegnede til menneskeføde, fordi varerne ved deres ankomst til Piræus indeholdt salmonella-bakterier.

3 Artikel 9, stk. 1, i Rådets direktiv 71/118 bestemmer, at en medlemsstat på sit område kan forbyde handel med fersk fjerkrækød, der kommer fra en anden medlemsstat, såfremt det ved den i bestemmelseslandet foretagne kødkontrol konstateres, at dette ferske fjerkrækød er uegnet til menneskeføde. Beslutninger, der træffes i henhold til denne bestemmelse, skal meddeles afsenderen eller dennes repræsentant med angivelse af årsagerne.

4 Artikel 10 i samme direktiv bestemmer, at hver enkelt medlemsstat skal give de afsendere, hvis ferske fjerkrækød ikke kan bringes i omsætning på dens område i henhold til artikel 9, stk. 1, adgang til at indhente en udtalelse fra en veterinærsagkyndig, der skal være statsborger i en af medlemsstaterne, der hverken må være afsenderlandet eller bestemmelseslandet. Hver enkelt medlemsstat skal drage omsorg for, at de veterinære sagkyndige, inden de kompetente myndigheder har truffet andre forholdsregler, såsom destruktion af kødet, får mulighed for at afgøre, om betingelserne i artikel 9, stk. 1, har været opfyldt. Endvidere skal Kommissionen på forslag af medlemsstaterne udarbejde en liste over de veterinære sagkyndige, som det kan overlades at udarbejde sådanne udtalelser, og efter at have rådført sig med medlemsstaterne fastsætte de almindelige gennemførelsesbestemmelser, særlig for så vidt angår den fremgangsmåde, der skal følges ved udarbejdelsen af disse udtalelser.

5 Efter at de græske veterinærmyndigheder havde truffet beslutning om at erklære varerne for uegnede til menneskeføde (hvilken beslutning blev stadfæstet af to veterinærudvalg med henholdsvis tre og fem medlemmer) og den af selskabet Doux leverede vare skulle beslaglægges, anmodede selskabet om, at der blev indhentet udtalelse fra en sagkyndig, der var optaget på den af Kommissionen udarbejdede liste. Denne sagkyndige, der var nederlandsk statsborger, gennemførte to undersøgelser og nåede til det resultat, at der ikke var grundlag for ikke at anse de omhandlede varer for at opfylde forskrifterne i direktiv 71/118.

6 De græske myndigheder opretholdt imidlertid den skete beslaglæggelse og hindrede herved, at varerne blev bragt på markedet. Selskabet Alimenta anlagde sag mod selskabet Doux ved tribunal de commerce de Quimper med påstand om erstatning og anførte til støtte for sit krav, at selskabet Doux havde misligholdt aftalen, idet det havde leveret varer, der ikke kunne bringes på markedet. Tribunal de commerce de Quimper har besluttet at udsætte sagen og har anmodet Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

»Hvilken retsvirkning skal der tillægges den udtalelse, som den 11. december 1987 og den 3. februar 1988 blev afgivet af den veterinærsagkyndige, der var blevet udpeget i medfør af artikel 10 i Rådets direktiv 71/118/EØF af 15. februar 1971, og hvori det hedder: 'My investigation shows that there is no indication that the consignment mentioned above is not certified in conformity with Directive 71/118/EØF', når de kompetente græske myndigheder i strid hermed har udtalt, at de samme varer er uegnede til menneskeføde og derfor skal beslaglægges?«

7 Vedrørende de faktiske omstændigheder, de relevante retsregler, retsforhandlingernes forløb samt de indlæg, der er indgivet til Domstolen, henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

8 Den hellenske regering og parterne i hovedsagen har anmodet Domstolen om at tage stilling til indholdet af de af de sagkyndige afgivne udtalelser, hvis indbyrdes afvigende konklusioner ifølge dem beror på, at der er anvendt forskellige undersøgelsesmetoder.

9 Det bemærkes i den forbindelse, at Domstolen ikke under en sag i henhold til EØF-Traktatens artikel 177 er kompetent til at tage stilling til hovedsagens faktiske omstændigheder eller til en sagkyndigs udtalelse, men ved forelæggelsen af et generelt spørgsmål om udtalelsens retsvirkninger er forpligtet til at give den nationale ret de vejledende oplysninger vedrørende fortolkningen, der er nødvendige, for at denne kan afgøre tvisten.

10 I det i hovedsagen foreliggende tilfælde vedrører spørgsmålet fra den nationale ret alene retsvirkningerne af den udtalelse, der er afgivet af den veterinære sagkyndige, der er udpeget i medfør af artikel 10 i direktiv 71/118 og ikke, om udtalelsen er korrekt.

11 Direktivet angiver ikke udtrykkeligt, hvilke retsvirkninger udtalelsen har.

12 Sagsøgeren i hovedsagen og den hellenske regering har gjort gældende, at nævnte udtalelse hverken er bindende for den forelæggende ret eller de græske myndigheder. Den er ligesom de øvrige udtalelser et middel til sagens oplysning, og sagen må afgøres under hensyntagen til samtlige foreliggende omstændigheder.

13 Ifølge sagsøgte i hovedsagen er den udtalelse, der afgives af den veterinære sagkyndige, der er udpeget på grundlag af Kommissionens liste, ikke blot en sagkyndig kontraefterprøvelse, men også en endelig afgørelse af de pågældende spørgsmål. Sagsøgte har herved påberåbt sig ordlyden af nævnte artikel 10, hvorefter vedkommendes sagkyndige får mulighed for at »afgøre«, om betingelserne i direktivets artikel 9, stk. 1, har været opfyldt.

14 Kommissionen har anført, at den pågældende udtalelse har samme retsvirkninger som en udtalelse fra en sagkyndig, der i henhold til nationale bestemmelser anmodes om at afgive en udtalelse.

15 Det bemærkes, at den sagkyndige skal afgive en udtalelse, men ikke træffe en afgørelse. Selv om en udtalelse i visse tilfælde vil kunne tillægges bindende virkning, fremgår det absolut ikke af direktivet, at den omhandlede udtalelse er endelig og binder de nationale myndigheder eller fællesskabsmyndighederne. Såfremt Rådet havde haft til hensigt at tillægge den sagkyndige en beføjelse til at afgive en sådan endelig og bindende udtalelse, ville det have indført en udtrykkelig regel herom. Ordet »afgøre« kan ikke tillægges betydningen »beslutte med bindende virkning«; det betyder alene, at den sagkyndige skal danne sig sin egen mening vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne i direktivets artikel 9, stk. 1, er opfyldt. Den ved direktivet indførte procedure indebærer ikke nødvendigvis, at den sagkyndiges udtalelse tillægges bindende retsvirkninger.

16 Det sagsøgte selskab har herudover påberåbt sig opbygningen af direktiv 71/118 og enhedsmarkedsordningen og har i den forbindelse navnlig henvist til Rådets direktiv 83/643/EØF af 1. december 1983 om forenkling af fysisk kontrol og administrative formaliteter i forbindelse med godstransport mellem medlemsstaterne (EFT L 359, s. 8), hvorefter sundhedskontrol skal finde sted i afsenderstaten på dennes ansvar, og der skabes en formodning for, at de i oprindelseslandet udstedte attester for at de fra en medlemsstat indførte varer er sunde, er korrekte.

17 Denne argumentation kan ikke anerkendes, idet medlemsstaterne ifølge direktiv 71/118 udtrykkeligt indtil ikrafttrædelsen af mere detaljerede fællesskabsbestemmelser bevarer adgangen til at afvise indførsel på deres område af fjerkrækød, der er uegnet til menneskeføde.

18 Sagsøgte har endelig gjort gældende, at artikel 10 i direktiv 71/118 overhovedet ikke kan virke efter hensigten, såfremt den deri omhandlede udtalelse ikke er bindende.

19 Dette anbringende savner grundlag. Den udtalelse, som afgives af den veterinære sagkyndige, som er optaget i den af Kommissionen udarbejdede liste, og som ikke er statsborger i en af de berørte medlemsstater, har, selv om den ikke er bindende for de nationale myndigheder, afgjort betydning. Den indeholder en af parterne og de berørte nationale myndigheder uafhængig sagkyndigs vurdering af de faktiske omstændigheder. Den vil således kunne tilskynde disse myndigheder til at tage deres standpunkt op til fornyet overvejelse, udgøre en vigtig vejledning for en national ret, der har fået sagen forelagt, eller give Kommissionen anledning til at overveje, om der eventuelt foreligger en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion.

20 Det fremgår følgelig ikke af direktivets ordlyd eller formål, at resultaterne af den pågældende sagkyndiges undersøgelse har afgørende betydning for de berørte parter og medlemsstaterne eller har forrang for andre udtalelser, eller at de, såfremt de er til fordel for eksportøren, medfører, at varerne skal anses for egnede til menneskeføde og følgelig tillades indført frit på bestemmelsesmedlemsstatens område.

21 Den nationale rets spørgsmål skal derfor besvares med, at den udtalelse fra en veterinærsagkyndig, der er omhandlet i artikel 10 i Rådets direktiv 71/118 af 15. februar 1971 om sundhedsmæssige problemer i forbindelse med handel med fersk fjerkrækød, ikke er en endelig og bindende udtalelse, men en vigtig del af grundlaget for den afgørelse, de nationale myndigheder og den nationale ret, der eventuelt får sagen forelagt, skal træffe.

Sagens omkostninger

22 De udgifter, der er afholdt af Den Hellenske Republiks regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af tribunal de commerce de Quimper ved dom af 30. september 1988, for ret:

Den udtalelse fra en veterinærsagkyndig, der er omhandlet i artikel 10 i Rådets direktiv 71/118/EØF af 15. februar 1971 om sundhedsmæssige problemer i forbindelse med handel med fersk fjerkrækød, er ikke en endelig og bindende udtalelse, men en vigtig del af grundlaget for den afgørelse, de nationale myndigheder og den nationale ret, der eventuelt får sagen forelagt, skal træffe.

Slynn Joliet Rodríguez Iglesias

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. maj 1990.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

Gordon Slynn
Formand for Første Afdeling